

Stanisława Żekert
zam. ul. J. Krasickiego 23/1
42-700 Lubliniec

V/1164

12/57

Stare warunki życia w Ligiaku Radwickim - na restauuu

Do miesięcznej podróży nasz transport zatrzymał się na stacji Semipalatynsk w Karachstanie, gdzie przekładano nas na Polaków - restanów auta megarowe. Zawieziono nas na przedmieście Semipalatynska - Laton' Swinbara - i rozmieszczone wszystkich Polaków w dwóch stajniach, gdzie mieszkał dobrze wyposażony porucznik.

Spaliśmy na sieni, na bagażach i na rozkładanych matkach przy innych meczach; kobiety, mężczyźni i dzieci.

Byliśmy w worku: ja, moja córka Zsa, która miała 1 rok i 13 dni, gdy nas deportowano, siostra Maria Boraryńska i druga siostra - Józefa Boraryńska.

La jakiś czas przemieszczano nas do dwóch baraków - szklanych, po stajniach, które uprzątnięto przed naszym przyjazdem. Dwie stajnie były otoczone wysokim ogrodzeniem z grubych desek.

W barakach znajdowały się dwie przycie, zbite z desek, umieszczone dość wysoko, aby pod nimi zmieścić bagaż.

Kierownikiem "stajni" pod przycie, aby się trochę umyć. Były - kobiety - mieszkaliśmy razem z mężczyźnami starymi i młodymi oraz z dziećmi w różnym wieku. Było dość dużo osób w każdym baraku, a nie ciasno.

2 -

Do jakims' nasie dwie baraki podniele na stery
oddzielne, po dwa z kazdej strony waszego konyana.
Do posrednich barakow wchodziło się z tego konyana,
z kazdym z nich miekaly dwie osokiny.
Tas bylo razem sześć osob; upier mnie, mojej siostrze
i dwóch siostr - Stanis. Jozefy - pani Plensowa
z siostrą Janiną ze Suiatyna.

Spatysmy wrythie na wspolnej przyrzey, bylo ciasno.
Tora przyrzey i mata, kuchnia, do palenia niwego
wiecej nie bylo, ani stolu, ani kresla. Stale okienko
nie bylo do otworzenia. Otworatyśmy drzwi na konyana,
aby "wietryc" barak.

Miekalyśmy z prymitywnych i mieluckich wanuch.
Wrythie baraki byly kapluskione; plusky majdosaty
sie wszednie, plaga ich nie dawata nam spokoju
przez sady pobyt na zastaniu z L I R D, bo nie bylo
wym je wytepic. Trudno sobie wyobrazic te ilosci
pluskiew, ktore zycity sie maza polska kwoia przez
sześć dlugich lat. Najgorne byly more. A ta przyha
wou, fochocka z rychneliny guczotow pluskiew!
Druge plaga zycerionych do Liasku Raduchiego
Polakow byly sny.

Do miesiecznej podbory z zamknetych wagonach do
Liasku Raduchiego, przywaruu w stajniach, potem
ze wspolnych barakach tak sie rozmnosyly, ze
walka z nimi byla barako upowryza.

Dopiero gdy zamiekalyśmy w baraku z druga
osokina i bylo nas sześć osob, same kobiety,

zarzeczyłmy systematycznie ciepło wny, ale to mi byto takie proste i szybkie.

Ja i siostra Józefa pracowaliśmy przy kupańcu toofu, siostra Anna powstawata w baraku a moja siostrka, Ewa.

W czasie prany w prany szłyśmy a siostra w ustroimie myjnie i tamu gestywnie gniebieniem porhywałyśmy się, marazie mściwo, wny we ptosach. Ściętam potenc ptosy na mesko, resto je mytaam.

Treba też byto ciepło wny w odwier, we wyzthick swach byto petus quid, edanaty się i wny.

Śnie prom, gdzie zdobyłyśmy stare zielacko. Goracyu zielackiemu pracowaliśmy przy. I przesunęliśmy przesiedł czas, w którym porhyłyśmy się ich, ale pluski do końca naszego polityu w Ligecku Raduickim były, nasz flagg. Wnie jednak treba się byto kontrolować, bo dohęd się porsto, moria byto sobie przynosić na odwier per.

Na Kwinbarie umierato, duiget starych osób i dzieci. Bratam w moja matka siostrka Ewa, gdy zachorowata na t.w. „ponos” /krowa bęgunka, resto śmiertelna; wnie mustruchiwatam my dziecko od dycha, tak byto rywnierone i stabe.

A jak żyłyśmy na co dzień? Musiałyśmy zdobywać żywność, co mi byto takie proste. „Gliniastego” chleba dostawato się mało; panujacy utrzymywat 1/2 kg, dziecko a wiele mniej. Bytamy to wystarczajaca porcja przy normalnym odżywianiu, ale mi w takich

w warunkach, w jakich żyliśmy. Gdy potrzebna mi miała
 drewna, zawsze mleko dostawało się miasto, które na
 naszych oczach rośnie w dużych beczkach. Z tego miasta
 przyjeżdżamy płaski na pięć kuchenną. Czasem
 kupujemy, na targu mleko, sprzedawaną „na stół”.
 Robimy z niej po prostu kochanek, posolimy
 i jemy dla zaspokojenia głodu.

Od czasu do czasu udawano się nam kupić kradziony
 tłuszcz ze specjalnych baranów. Kupiliśmy go tak, jak
 się kwi, sadło w stowcu i topiliśmy w narymnie
 na pięć kuchenną, dolewając do niego trochę
 mleka, z tuciem zdobytego od Karachów. To mleko
 miało wspaniałą nieprzyjemny zapach z baranego
 tłuszczu. To był dla nas „luksusowy tłuszcz”.

Gdy Polacy jakimś cudem zdobyli ziemniaki,
 smarili płaski kartoflane na ziemnym i smierdzącym
 tłuszczu. Spruwałam się, że ja ich nie mogłam żyć,
 wolalam płaski pierogi na pięć kuchenną, ale
 to było bardzo mało. —

Pracę niechęć kobiet mieszkających na Trimbacie
 robota w pierwszym czasie wetera na drutach
 z kradzionej skóry mierniej z psą, w kolone
 papielatym i sprzedawaty je na „tętkurce”, czyli na
 barane. Włoskie te sprzedawaty nam Poljanki.
 Często te wetera kupowali od nas kolejarze,
 pakowali do worków, sywili do innych rzeczy
 Lisekku Radieckiego i na tym handlu zarabali
 sporo pieniędzy.